

Bruksela, dnia 20.3.2020 r.
COM(2020) 123 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY

**w sprawie uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej w ramach paktu stabilności i
wzrostu**

Pandemia COVID-19 spowodowała poważny wstrząs gospodarczy, który już teraz w dużym stopniu wywiera negatywny wpływ na Unię Europejską. Konsekwencje dla wzrostu PKB będą zależały zarówno od czasu trwania pandemii, jak i okresu obowiązywania środków wprowadzanych przez władze krajowe oraz na poziomie europejskim w celu spowolnienia jej rozprzestrzeniania, ochrony zdolności produkcyjnych i wspierania popytu globalnego. W swoim komunikacie z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie skoordynowanej reakcji gospodarczej na epidemię COVID-19, opartym na analizie scenariuszowej, Komisja przedstawiła scenariusz gospodarczy, w którym przewiduje się, że w 2020 r. realny PKB w UE zmniejszy się o 1 %. W komunikacie zwrócono uwagę, że nie można wykluczyć bardziej niekorzystnych scenariuszy związanych z bardziej dotkliwymi skutkami pandemii. Rozwój sytuacji w ostatnich dniach wskazuje, że takie niekorzystne scenariusze stały się prawdopodobne. Gdyby natomiast kryzys w dziedzinie zdrowia miał się przedłużyć do początku czerwca lub potrwać jeszcze dłużej, spadek aktywności gospodarczej w 2020 r. mógłby być porównywalny ze z recesją z 2009 r., który był najgorszym rokiem w okresie kryzysu gospodarczego i finansowego.

Państwa członkowskie już wprowadziły lub wprowadzają środki budżetowe oraz inne środki, aby zwiększyć możliwości systemów opieki zdrowotnej i udzielać pomocy tym obywatelom i sektorom, które są szczególnie dotknięte skutkami epidemii. Wprowadzane są także znaczące środki wspierające płynność, a także inne gwarancje, chociaż te nie mają bezpośredniego wpływu na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Komisja ściśle monitoruje te środki, które wraz ze spadkiem aktywności gospodarczej przyczynią się do znacznego pogłębienia deficytów budżetowych. Komisja i Rada wyjaśniły już, że w odniesieniu do środków związanych z epidemią COVID-19 zastosowana zostanie pełna elastyczność, jaka jest przewidziana w pakcie stabilności i wzrostu. W szczególności, z uwagi na to, że kryzys jest zjawiskiem, które znajduje się poza kontrolą rządów i wywiera poważny wpływ na finanse publiczne, zastosowanie mają przepisy paktu dotyczące nadzwyczajnego zdarzenia. Oznacza to, że przy przeprowadzaniu oceny zgodności z paktem stabilności i wzrostu Komisja nie będzie uwzględniać wpływu tych środków na budżet. Ocena zostanie przeprowadzona, także w odniesieniu do kwot kwalifikowalnych, na podstawie danych, jakie zostaną przedstawione przez państwa członkowskie.

Skala wysiłku fiskalnego, jaki jest potrzebny, by chronić obywateli Unii i europejskie przedsiębiorstwa przed konsekwencjami kryzysu oraz wspierać gospodarkę w następstwie pandemii, wymaga zastosowania w znacznie większym zakresie elastyczności, jaka jest dostępna w ramach paktu stabilności i wzrostu.

UE musi w dalszym ciągu sprawnie, zdecydowanie i w sposób skoordynowany reagować na ten szybko rozwijający się kryzys. Podczas wideokonferencji z członkami Rady Europejskiej, która odbyła się w dniu 17 marca 2020 r., przewodnicząca Komisji zapowiedziała uruchomienie wkrótce tzw. ogólnej klauzuli korekcyjnej. Klauzulę wprowadzono w 2011 r. w ramach reformy paktu stabilności i wzrostu zwanej „sześciopakiem”, opierając się na doświadczeniach zdobytych w związku z kryzysem gospodarczym i finansowym. Doświadczenia te uwydatniły w szczególności potrzebę wprowadzenia w unijnych regulach fiskalnych szczególnych przepisów, które w sytuacji ogólnego kryzysu spowodowanego poważnym pogorszeniem koniunktury gospodarczej w strefie euro lub w całej UE umożliwiałyby wszystkim państwom członkowskim skoordynowane i uporządkowane tymczasowe odejście od zwykłych wymogów.

Klauzula ta, określona w art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 3, art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 oraz w art. 3 ust. 5 i art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1467/97, ułatwia koordynację polityk budżetowych w czasach pogorszenia koniunktury gospodarczej.

Ogólna klauzula korekcyjna umożliwia państwom członkowskim wprowadzenie środków budżetowych w celu odpowiedniego zaradzenia zaistniałej sytuacji, w ramach części zapobiegawczej i naprawczej paktu stabilności i wzrostu. W szczególności w odniesieniu do części zapobiegawczej art. 5 ust. 1 i art. 9 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1466/97 stanowi, że „w okresach znacznego pogorszenia koniunktury gospodarczej w strefie euro lub w całej Unii państwom członkowskim można zezwolić na czasowe odstępstwo od ścieżki dostosowawczej prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego”. W odniesieniu do części naprawczej art. 3 ust. 5 i art. 5 ust. 2 stanowią, że w przypadku znacznego pogorszenia koniunktury gospodarczej w strefie euro lub w całej Unii Rada może również, na zalecenie Komisji, podjąć decyzję o zmianie kierunku polityki fiskalnej.

Zbliżająca się ocena programów stabilności i konwergencji państw członkowskich, prognoza wiosenna oraz wnioski, jakie następnie Komisja przedstawi Radzie w sprawie zaleceń dla poszczególnych krajów, będą stanowić okazję do zapewnienia takiej niezbędnej koordynacji, a także do sformułowania wskazówek na temat tego, jak osiągnąć odpowiedni sprzyjający kurs polityki budżetowej na poziomie krajowym i zagregowanym.

Z powyższych względów, a także biorąc pod uwagę spodziewane znaczne pogorszenie koniunktury gospodarczej, Komisja uważa, że warunki uruchomienia ogólnej klauzuli korekcyjnej zostały spełnione, po raz pierwszy od jej wprowadzenia w 2011 r., i zwraca się do Rady o potwierdzenie tego wniosku w celu zapewnienia jasności państwom członkowskim.

Ogólna klauzula korekcyjna nie zawiesza procedur w ramach paktu stabilności i wzrostu. Umożliwi Komisji i Radzie wprowadzenie niezbędnych środków koordynacji polityki w ramach paktu, ale z pominięciem zobowiązań budżetowych, które w normalnym przypadku miałyby zastosowanie do państw członkowskich.